

Nr 121

Av herr Hagård, om anordnande av alkoholistpolikliniker i landstingens regi.

En genomgående tanke i den nykterhetsvårdsreform, som genomfördes vid 1954 års riksdag, var, att nykterhetsvården skulle få en starkare medicinsk förankring. Redan alkoholistvårdsutredningen av år 1946 hade i detta syfte föreslagit, att 20 provisoriskt ordnade polikliniker för alkoholmissbrukare skulle inrättas och drivas i länsnykterhetsnämndernas regi. Departementschefen i inrikesdepartementet ansåg emellertid att de kommunala nykterhetsnämnderna själva borde kunna inrätta dylika polikliniker, för vilkas anordnande och drift statsbidrag skulle utgå. Riksdagen biföll vad sålunda föreslagits, och statsbidrag utgår i överensstämmelse härmed med 60 % av primärkommuns kostnader för denna verksamhet.

I en motion — nr 628 — vid 1954 års riksdag framfördes den meningen, att anordnande och drift av poliklinikverksamhet av detta slag av naturliga skäl borde anslutas till den allmänna sjukvårdsorganisationen och sålunda bli en uppgift, som tillkom vederbörande landsting och städer utanför landsting. Genom en missvisande formulering av yrkandet på denna punkt kom särskilda utskottet att uppfatta förslaget som om det samma avsåge en begränsning av dylik poliklinikverksamhet till endast för landstingen. Av motiveringen framgick dock tydligt att så icke var avsikten.

Att särskilda utskottet dock i själva verket delade motionärernas uppfattning framgår av utskottets fortsatta uttalande:

Detta ställningstagande innebär dock icke, att landsting skall anses förhindrade att i egen regi driva särskilda polikliniker för alkoholmissbrukare. Frågan huruvida landsting i så fall kan bli berättigat till statsbidrag synes böra bli föremål för särskild uppmärksamhet. Nykterhetsnämnds kostnader för resor och arvoden i samband med anlitande av poliklinik, driven av landsting, bör — såsom i motionerna I: 489 och II: 628 hemställas — bli ersättningsgilla på samma sätt som nykterhetsnämnds övriga kostnader, vilka nedlagts i syfte att återföra en alkoholmissbrukare till ett nyktert liv.

I denna angelägenhet har socialstyrelsen utsänt meddelande till länsnykterhetsnämnderna varav bl. a. framgår, att knappast andra än större kommuners nykterhetsnämnder äger praktiska förutsättningar att anordna polikliniker för närvarande. Den utan tvivel lämpligaste placeringen av en dylik poliklinik är vid eller i anslutning till ett sjukhus.

Beträffande personalbehovet säges, att detta i allmänhet torde kunna täckas genom arvodesanställning av en läkare, en socialarbetare (nykterhetsvårdsassistent, kurator eller annan lämplig befattningshavare) samt en sjuksköterska (för injektioner samt andra rent medicinska behandlingsåtgärder).

Självfallet torde det på grund av brist på läkare, och i synnerhet på läkare med erfarenhet av alkoholismterapi, lokaler och personal m. m. endast bli större städer och i första hand städer utanför landsting med i stort sett redan befintlig sjukvårdsorganisation förunnat att inom rimlig tid få till stånd här ifrågasatt poliklinikverksamhet. Man kan befara, att kommuner i övrigt och särskilt landsbygdskommuner tillsvidare i allmänhet ställes utanför denna möjlighet i sin nykterhetsvårdande verksamhet. För ifrågavarande kommuner ligger det naturligt nära till hands att ansluta anordningarna på detta område till den av landstingen redan upprättade sjukvårdsorganisationen.

Med anledning härav får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förslag till anordnande av alkoholistpolikliniker även i landstingens regi måtte snarast föreläggas riksdagen.

Stockholm den 25 januari 1955

Alarik Hagård
